

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Oppiaine	Laskentatoimi	Päivämäärä	3.6.2008
Tekijä(t)	Hanna-Maria Hakamo	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	92
Otsikko	Corporate governance liikenne- ja viestintäministeriön alaisissa liikelaitoksissa		
Ohjaaja(t)	Professori Kari Lukka ja KTM Antti Pitkänen		

Tiivistelmä

Valtion liikelaitos on liiketoimintaa harjoittava laitos, joka sijoittuu ominaisuuksiltaan valtion viraston ja valtionyhtiön välimaastoon. Suomessa on tähän mennessä muodostettu eri virastoista tai niiden osista 16 liikelaitosta, joista 11 on yhtiöitetty edelleen valtionyhtiöiksi. Tässä tutkimuksessa on mukana neljä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaan kuuluvaa liikelaitosta, joista yksi on ehditty yhtiöittämään valtionyhtiöksi ennen tutkielman valmistumista.

Tutkielmassa tarkastellaan liikenne- ja viestintäministeriön alaisten liikelaitosten corporate governance -käytäntöjä kvalitatiivisten tutkimusmetodien avulla. Ennen tutkimuksen aloittamista suoritettiin esianalyysi, jossa selvisi, että liikelaitosten corporate governance -käytännöissä on puutteita. Tutkielman tavoitteena on tutkia, minkälaisia puutteita liikelaitosten corporate governance -käytännöissä havaitaan. Tämän lisäksi tutkitaan, mistä nämä puutteet johtuvat. Tutkimuksessa tehtiin 10 teemahaastattelua. Haastattelurunko pohjautui OECD:n julkaisemiin valtionyhtiöiden corporate governance -suositukseen (2005). Haastateltavien valinnassa kiinnitettiin huomioita siihen, että liikelaitosten hallitusten puheenjohtajista, liikelaitosten toimitusjohtajista ja omistajien edustajista saatiin kattava otos.

Tutkielman teoreettinen viitekehys perustuu organisaatiokulttuurin muutosteoriaan ja institutionaaliseen teoriaan. Liikelaitoksissa on käynnissä organisaatiokulttuurin muutos, kun ne siirtyvät byrokraattisesta virastokulttuurista kohti osakeyhtiömäistä organisaatiokulttuuria. Tutkielmassa sovelletaan Burns ja Scapensin mallia (2000), jossa tarkastellaan käytäntöjen vakiintumista sääntöjen ja rutiineiden avulla.

Tutkimuksessa havaittiin puutteita kolmessa OECD:n suositusten osa-alueessa. Suurin puute on se, että liikelaitosten omistajaohjaus ja lainsäädäntövalta on samassa paikassa eli liikenne- ja viestintäministeriössä. Tutkielman johtopäätöksenä voidaan sanoa, että corporate governance -periaatteet eivät ole vielä vakiintuneet omistajan edustajana toimivan organisaation institutionaalille alueelle. Liikelaitosten lähentyessä enemmän osakeyhtiömaailmaa myös corporate governance -käytäntöjen oletetaan teorian mukaan kehittyvän, ja samalla puutteiden tulisi vähentyä. Tutkimuksen kontribuutio liittyy havaintoon päämies-agenttiteorian toimimattomuudesta tilanteissa, joissa valtio toimii omistajana organisaatiossa, joilla on taloudellisten tavoitteiden lisäksi yhteiskunnallisia velvoitteita.

Asiasanat	corporate governance, liikelaitos, omistajaohjaus
Muita tietoja	